

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban dr.Bohanek Olivér pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Dévényi Gergely ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 26.P.23.130/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.541/2011/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 54. és Pfv.6. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek 100.000 (Egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

A felperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett.

I n d o k o l á s

A felperes „vállalkozási” szerződést kötött az I.r. alperes sportegyesülettel a siklóernyős sportág legalapvetőbb technikai, taktikai és szabályismereteinek elsajátítása, az „A” jogosítás megszerzéséhez szükséges vizsgára felkészítés érdekében. A tanfolyamot és a gyakorlati oktatást a II.r. alperes vezette. 2004. május 8-án az I.r. alperes által szervezett gyakorló repülés során a felperes a siklóernyővel történt földet érés közben balesetet szenvedett, az I-II. ágyéki csigolyái megsérültek.

A felperes a keresetében 8 millió forint nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését arra hivatkozással, hogy az oktatás nem volt megfelelő, a védőfelszerelés pedig hiányos volt, az időjárási és terepviszonyok nem voltak alkalmasak a repülésre. A felperes kifogásolta a dokumentációs hiányosságokat, a balesetnek a közlekedési hatóságnál való bejelentésének elmaradását és azt, hogy rögzítés nélkül megemelve gépkocsival szállították, ezzel állapotát súlyosbították.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Az általános kártérítési felelősségi szabályok alapján részletesen

vizsgálta az alperesek tevékenységét és arra a következtetésre jutott, hogy nem volt az alpereseknek olyan jogellenes magatartása, amely a károsodással okozati összefüggésbe hozható.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes és az I.r. alperes között szerződéses jogviszony állt fenn, a II.r. alperes tevékenységének hatásai közvetlenül az I.r. alperes javára, illetőleg terhére álltak be. A másodfokú bíróság szerint a siklóernyő működtetése fokozott veszéllyel jár, a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése alapján a Ptk. 345-346. §-ai az irányadóak a kárfelelősség szempontjából. A légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (Lt.) 71. §-ának 20. pontja, 57. §-ának c) és d) pontja, valamint az 54. §-ának (2) bekezdése és az 55. §-ának (3) bekezdése értelmében a légijármű parancsnokának a felperest kellett tekinteni, ebből következően a siklóernyőt ténylegesen működtető felperes és az eszközt egyébként üzembentartó I.r. alperes egyaránt fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatójának minősül és egymás közötti viszonyukban a Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése alapján a polgári jogi felelősség általános szabályai alkalmazandók. A vállalkozási szerződés 7. pontja szerint a felperes, mint tanítvány tudomásul vette, hogy a sporttevékenysége során elszenvedett kárért - mint sportolással önként vállalt kockázat körébe tartozóért - nem jár kártérítés, az ilyen kárt tehát a tanítvány maga köteles viselni. A veszélyes üzemnek minősülő sporteszköz igénybevételeivel kifejtett sporttevékenységből eredő kockázatot is magának a tanítványnak kell viselnie, tehát kárát nem háríthatja át másra. A másodfokú bíróság az általánosságban tett kikötést érvénytelennek tekintette azzal, hogy ez nem érintette a felperesnek a tevékenység végzésével mint ráutaló magatartással kinyilvánított, a siklóernyőzéssel általában együtt járó sérülések bekövetkeztének lehetőségébe való belenyugvását. A másodfokú bíróság mindemellett teljes körűen elfogadta az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a tekintetben, hogy a perben a felperes nem bizonyította, hogy az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben érte károsodás.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében az első- és a másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezése mellett a kereset jogalapját megállapító és az elsőfokú bíróságot az összecszerűség tekintetében az eljárás lefolytatására utasító döntés meghozatalát kérte. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Lt. 55. §-ának (2) bekezdését, amely szerint az oktatóval együtt végzett kiképző repülés közben a kiképzést folytató oktató légijármű-vezető a parancsnok, ő felelős a légi járművek üzemeltetéséért. A felperes köteles volt az oktató utasításai szerint eljárni, az alperesek felróhatósága azonban abban áll, hogy megfelelő utasítással nem látták el a felperest és ezért a kártérítési felelősségük a Ptk. 339. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján megalapozott. A felperes

szerint a másodfokú bíróság ellentmondásosan foglalt állást a felelősség kizárása kérdésében és jogellenesen mellőzte a felperesnek a fellebbezésben „előtárt” bizonyítási indítványát, J.F. légi közlekedési balesetvizsgáló szakértő kirendelését a légi közlekedési baleset okának tisztázására. Az ítélet megalapozatlan a jogellenes magatartás és az okozati összefüggés tekintetében, sérti a Pp. 182. §-ának (3) bekezdését és a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését. A felperes szerint az alperesek bizonyíthatóan megszegték a légi közlekedésről szóló törvény, valamint a polgári légi járművek típus és légi alkalmasságáról szóló rendelet, illetőleg a polgári légi közlekedési hatóság által jóváhagyott képzési utasítás (tematika) ide vonatkozó rendelkezéseit. A felperes szerint az oktatásra alkalmas terület, a védőfelszerelés, az időjárási körülmények, a kiképzéshez előírt egyéb személyi, tárgyi és biztonsági feltételek előírásai nem érvényesültek. Ennek alátámasztása érdekében a felperes részletesen elemezte a terep alkalmasságával és a védőfelszerelés minőségével, valamint a meteorológiai körülményekkel kapcsolatos tanúbizonyítás ellentmondásait, illetőleg a bizonyítás hiányosságait. A felperes szerint az alperesek nem bizonyították sem az elméleti, sem a gyakorlati képzés megtörténtét, a légijármű alkalmasságát, a terület oktatásra való alkalmasságát, illetőleg a protektoros beülő alkalmasságát sem. Az alperesek terhére esik a nem felróható magatartás bizonyítása. A veszélyes üzemi felelősséggel kapcsolatban a felperes szerint a másodfokú ítélet jogellenes, az üzembentartók egyértelműen az alperesek voltak, a növendék parancsnoki teendők ellátásához szükséges képzést nem kapott. Az alperesek károkozó magatartása, felróhatósága már az önálló repülési feladat megkezdése előtt megvalósult az üzembentartói tevékenységek körében. A felperes hivatkozott továbbá arra, hogy a kár bekövetkeztét és az ok-okozati összefüggést bizonyította.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Jogi álláspontjuk szerint a felperes tévesen értelmezte a másodfokú ítéletet a felelősség kizárása kérdésében. A másodfokú bíróság jogszerűen mellőzte a fellebbezésben előterjesztett bizonyítási indítványokat és a jogellenes magatartás, valamint az okozati összefüggés tekintetében a jogerős ítélet megalapozott és jogszerű. A másodfokú bíróság jogszerűen határozta meg a felek bizonyítási kötelezettségét, a felperesnek pedig a veszélyes üzemi felelősséggel kapcsolatos felülvizsgálati kérelemben kifejtett előadása téves és félrevezető. A felülvizsgálati ellenkérelem utalt arra is, hogy a II.r. alperes nem végzett fokozott veszéllyel járó tevékenységet, közte és a felperes között semmilyen jogviszony nem jött létre, ezért kártérítési felelősséggel nem tartozik. Az alperesek szerint a felperesnek minden alapot nélkülöz az az állítása, hogy nem kapott megfelelő utasításokat a gyakorlás végzése során, amikor is a növendék fizikailag egyedül repül, így fogalmilag kizárt ezt a

tevékenységet az oktatóval együtt végzett kiképző repülésnek minősíteni.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria egyetért a jogerős ítélet indokolásával a tekintetben, hogy a felperes a keresetében az I.r. alperessel kötött szerződés megszegéséből eredő kárának megtérítését igényli, amelynek elbírálására a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése alapján a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai az irányadóak és a II.r. alperes az I.r. alperes oktatójaként került jogi kapcsolatba a felperessel, ezért cselekményeinek következményeit is erre tekintettel kell figyelembe venni. A jogvita elbírálása szempontjából - az első- és a másodfokú bíróságnak a veszélyes üzemi felelősséggel kapcsolatos részben eltérő álláspontjától függetlenül - a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése az irányadó és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a károsodását az alperesek jogellenes magatartása okozta, azaz az adott esetben az oktatói tevékenységgel, a biztosított felszereléssel összefüggő hiányosság, mulasztás. Ennek bizonyítottsága után kerülhet sor a kimentéssel kapcsolatos alperesi bizonyításra, hiszen csak ezt követően válik ismertté, hogy milyen magatartás (mulasztás) eredményezte a kereset alapjául szolgáló károsodást.

A jogerős ítélet indokolásából megállapítható, hogy a keresetet a bíróság nem azért utasította el, mert a szerződés 7. pontja alapján a felperes kárigénnyel nem léphet fel. A másodfokú ítélet nem jogszabálysértő a felelősség kizárásának megítélése kérdésében. A másodfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az életet, testi épséget, egészséget megkárosító szerződésszegésért való felelősséget érvényesen kizárni nem lehet [Ptk. 314. § (1) bekezdés], ettől eltérő kérdés azonban az, hogy ha az érintett fél a konkrét - adott esetben a gyakorló siklóernyőzéssel kapcsolatos - sérülések bekövetkezésének lehetőségével számolva, abba belenyugszik. A jogerős ítéletnek ezek az okfejtései azonban csupán arra vonatkoztak, hogy önmagában a felperesnek a szerződés 7. pontjába foglalt nyilatkozata nem eredményezi a kereset elutasítását, tehát vizsgálni kellett azt is, hogy a felperesnek a perben bizonyított károsodása okozati összefüggésbe hozható-e a felperes által sérelmezett alperesi jogellenes tevékenységgel (mulasztással). E körben a másodfokú bíróság alappal fogadta el az elsőfokú ítélet indokolását, mert az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítás lefolytatása után, a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével megalapozottan állapította meg a

jogellenesség, illetőleg az okozati összefüggés hiányát. A felülvizsgálati kérelem tévesen hivatkozik a bizonyítás hiányosságára, a bizonyítékok okszerűtlen értékelésére; megalapozatlanság hiányában pedig a felülvizsgálati eljárásban nincs jogi lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére. Az elsőfokú bíróság az oktatással kapcsolatos dokumentációk, a tanúk vallomása, a beülő szerkezetek megvizsgálása, a beszerzett meteorológiai adatok alapján foglalt állást abban a kérdésben, hogy volt-e az oktatási tevékenységnek, illetőleg a felszerelésnek olyan hiányossága, amely a károsodás bekövetkezését eredményezhette és megalapozott volt az a megállapítása, hogy a felperes ugyan több hiányosságra hivatkozott, azonban nem bizonyított olyan jogellenes magatartást, amely a balesettel áll okozati összefüggésben. A Pp. 235. §-a (1) bekezdésének helyes alkalmazásával állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a felperesnek a fellebbezésben indítványozott bizonyítása nem volt elrendelhető, ezért ennek hiányát a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul kifogásolja. A felperes tévesen tartotta kártérítési felelősséget megalapozó felróható magatartásnak azt, hogy a kiképző repülésnél parancsnoknak minősülő oktató nem adott megfelelő utasítást. E körben a jogerős ítélet indokolása jól utal az Lt. 54. §-ának (2) bekezdése és a 55. §-ának (3) bekezdése alapján arra, hogy a lajstromozásra nem kötelezett légijármű parancsnokának kell tekinteni a kiképzés alatt álló légijármű-vezető növendéket az önálló repülési feladat teljesítése közben.

Mindezekre tekintettel a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperesek felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli. A pártfogó ügyvédi díj összegéről és annak viseléséről a jogi segítségnyújtó szolgálat határoz [Pp. 87. § (2) bekezdés].

Budapest, 2012. május 29.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Erményi Lajos s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő

HM